

ПРАКТИЧНИЙ ДОСВІД ВИРОБНИЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ НОРВЕГІЇ

**Карпюк Г.С., здобувач вищої освіти,
Миколаївський національний аграрний університет**

Норвегія сьогодні – одна із найрозвиненіших і благополучних країн Європи. За статистикою МВФ, у 2015 р. дохід на одного громадянина країни склав майже 70 тис. доларів. Середня зарплата норвежців сягає 5–7 тис. євро на місяць. Норвегія має досить потужний резервний фонд для розвитку інвестицій у розмірі близько 800 млрд доларів. Економіка країни є змішаною: приватний сектор поєднується з державною власністю, у якій перебувають деякі галузі промисловості. Державне регулювання здійснюється також через оподаткування, субсидії та мита. Численні дослідження та опитування показують, що рівень задоволення життям населення й економічним розвитком Норвегії стабільно високий і з кожним роком невинно зростає. Саме ці факти поживляють інтерес до функціонування норвезької економічної моделі та можливостей її використання в інших країнах, зокрема й в Україні.

Сільське господарство Норвегії виділяється як галузь з високим рівнем захисту, регуляторним втручанням та державною допомогою. Члени СОТ зазначили, що, незважаючи на послідовне зростання продуктивності, технічний прогрес та постійний високий рівень підтримки, продукція норвезького сільського господарства на міжнародному рівні все ще є недостатньо конкурентоспроможною. Основні результати галузі залишаються ізольованими від світового ринку та підлягають масштабному втручанням Уряду. Чинні тарифи на сільськогосподарську продукцію в середньому становлять 37%. Підтримка Норвегії її аграрній галузі втричі перевищувала середні показники.

Застосування санітарних і фіто-санітарних заходів також пов'язане з сільськогосподарською політикою. У зв'язку з цим, деякі країни-члени

наголосили на важливості застосування наукового підходу та оцінки ризиків, в тому числі для реєстрації і використання пестицидів та інших сільськогосподарських хімікатів, а також інших новаторських інструментах для підтримки і функціонування торгівлі сільськогосподарською продукцією.

Усталеною формою фінансової підтримки виробників сільськогосподарської продукції в розвинутих країнах світу є державне субсидування. Так, у країнах Організації економічного співробітництва та розвитку (34 країни світу) державні субсидії становлять 34 % від загального доходу фермерів. Рівень державних субсидій у відсотках до вартості виробленої сільськогосподарської продукції в останні роки становив: у Норвегії – 70 %, країнах ЄС – 45 % (для порівняння: в Україні цей показник становить 4,3 %).

Норвегія імпортує велику кількість різних видів аграрної продукції. Частина із них країна може закупати і в Україні. Зокрема, зерно, овочі, різні види олії.

Не секрет, що в Норвегії достатньо високі митні бар'єри навколо аграрного сектору, але є й квоти, є можливості, які українські виробники досі не використали. Норвегія не входить до Європейського Союзу, отже відносно більш самостійна в своїх рішеннях щодо економічної співпраці з Україною.

В інтересах України - включити до списку товарів ті, що можуть експортуватися до Норвегії без мит: зерно, борошно, кукурудзу та рапс. Це ключові експортні позиції аграрної продукції України, у яких сама Норвегія забезпечує себе лише на 25%.

Інтерес в аграрній сфері пов'язаний також із бажанням норвезької сторони імпортувати з України яблучний концентрат, томатну пасту та свіжі томати, ягоди, соняшник, кукурудзу. Найширші можливості поставок з України, є також відносно таких товарних груп як овочі, фрукти, ягоди і мед. Сьогодні Норвегія має можливість ввозити без мит свою рибну продукцію, але разом із зниженням купівельної спроможності населення є необхідність проведення гнучкішої цінової політики в інтересах обох країн.

Норвегія прихильно ставиться й неодноразово підтверджувала свою послідовну підтримку курсу України на європейську інтеграцію. Норвегія, яка не є членом ЄС, має унікальний досвід торговельно-економічних відносин з Євросоюзом. З огляду на імплементацію Україною Угоди про асоціацію з ЄС Норвегія може допомогти Україні, поділившись досвідом такої співпраці. Координацію взаємодії між обома країнами у торгово-економічній сфері здійснює низка інституцій, із-поміж яких передусім Норвезько-українська торгова палата. Активізації співпраці в економічній сфері сприяли українсько-норвезькі бізнес- форуми.

Список використаних джерел

1. Берстад О. Роль Норвегії у світовому політичному та економічному просторі / О. Берстад // Економічний часопис-XXI. – 2010. – № 1–2. – С. 21–24.
2. Договірно-правова база між Україною та Норвегією [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://norway.mfa.gov.ua/ua/ukraine-no/legal-acts>.
3. Норвезько-український бізнес форум (NUSS). Листопад 2014 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://iccua.org/norvezko-ukrayinskiy-biznes-forum-nucc/>.

Науковий керівник – Мельник І.О., канд. екон. наук, доцент, кафедра економіки підприємств, Миколаївський національний аграрний університет